

Прокопова Ольга

канд. пед. наук, доцент кафедри

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

Мацарська Василина

викладач української мови і літератури

коледжу ПДАТУ

м. Кам'янець-Подільський

Мудрик Кшиштоф

Краківський Аграрний університет

м. Краків, Республіка Польща

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РИНКУ ПРАЦІ

Період стрімкого переходу до ринкової економіки супроводжується не тільки повною реструктуризацією виробництва та його переорієнтацією, а й кризовими явищами, для яких характерні стихійність, непередбачуваність і неминуча конкуренція між різними типами підприємств і фірм. Швидко змінюються і умови ринку праці для випускників вищих навчальних закладів. У такій ситуації вирішальне значення для фахівця-випускника має його мобільна адаптація до вимог і умов професійної діяльності, завдань, традицій і норм колективу, його соціально-психологічного клімату, нового стилю керівництва.

З позиції суспільства - вища освіта, окрім професійної підготовки, має забезпечити формування таких умінь і якостей особистості, які б дозволили їй самій впливати на характер розвитку соціокультурних і економічних процесів у суспільстві.

З позиції виробництва - випускник вищого навчального закладу повинен володіти професійними вміннями та якостями на рівні, що дозволяє вирішувати виробничі нестандартні завдання, самостійно аналізувати процес і результати своєї діяльності й володіти гнучкою ситуативною адаптивністю в умовах швидких технологічних і соціальних змін.

З позиції студента - вища освіта повинна надати можливості широкого вибору професій і рівнів кваліфікації, забезпечити якісну професійну підготовку, тим самим гарантуючи йому соціальний захист на ринку праці. При цьому реальна дійсність - це гарантія працевлаштування і комфортних умов в період становлення фахівця на виробництві. Вища освіта має сформувати у молодій людини готовність до конкурентної боротьби, забезпечити розвиток необхідної гами адаптивних механізмів, комплексів і стратегій, що дозволяють відносно легко увійти у професію, а при необхідності - освоїти нову.

Системний підхід до організації практичного навчання передбачає:

а) виявлення для всіх фахівців навчального закладу різноманітних зв'язків

(навчальний заклад - роботодавець); б) оцінку цілісності всіх елементів системи підготовки фахівця, їх поєднання, синхронності; в) розвиток пріоритетних напрямків у вдосконаленні методики навчання використання технічних засобів, педагогічних прийомів та інше.

Порушення одного з трьох умов робить підготовку фахівця малоєфективною, збільшує матеріальні витрати на його перенавчання, ліквідацію прогалин у знаннях, уміннях, робить фахівця психологічно неадаптованим до роботи в колективі, що, в свою чергу, збільшує матеріальні і моральні витрати як самого навчального закладу, так і підприємства - роботодавця.

Тому практика повинна не тільки закріпити, а й розвинути знання та вміння студентів, навчити їх самим здобувати нові знання, зробивши це потребою та необхідністю.

У педагогічній науці практичне навчання розглядається як процес освоєння майбутніми фахівцями досвіду виробничих відносин і особливостей професійної діяльності, в реально існуючих умовах фірм і підприємств. Вивчення потреб ринку праці виявляє, що компетентність розуміється сьогодні не як сукупність окремих умінь і професійних знань, а як наявність соціальних, особистісних, індивідуальних характеристик, що дозволяють професіоналу відповідно працевлаштуватися та кар'єрно зростати, постійно підвищуючи свою кваліфікацію на основі самоаналізу через готовність до інноваційних перетворень.

У даний час все більшого значення для фахівця набуває можливість використовувати набуті знання в умовах, що змінюються на виробництві. Професіонал повинен вміти планувати свою діяльність, приймати оперативні рішення на основі аналізу ситуації, контролювати хід результатів праці. Кожна професія вимагає оволодіння специфічними вміннями. Суть активних методів навчання, спрямованих на формування умінь і навичок, і полягає у забезпеченні таких умов, в яких студенти опанували б різними способами діяльності.

Професійна діяльність фахівця носить інтегративний, міжпредметний характер. Вирішення поставленої проблеми забезпечується шляхом моделювання практичного навчання в навчальному процесі, як на етапі навчання, так і на етапі контролю, в результаті чого відбувається інтеграція знань і умінь (взаємопроникнення знань і умінь з різних навчальних дисциплін) на основі розуміння професійної діяльності як цілісного процесу, що має специфічні цілі і результати. До важливих характеристик компетентності можна віднести наступні: - «знання, вміння, навички». Іншими словами, компетентна людина повинна не тільки розуміти суть проблеми, а й вміти вирішувати її практично, тобто володіти методом рішення («знання+вміння»). Компетенція - сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), що необхідні для якісного та продуктивного вирішення професійних питань.

Метою практичної підготовки студентів - є забезпечення у них готовності

до здійснення професійної діяльності. Досягнення цієї мети реалізується шляхом формування у студентів загальних та професійних компетенцій, поглиблення і розширення знань і умінь, а також набуття практичного досвіду за обраною спеціальністю.

Ринкові відносини, характеризуються необхідністю пристосування до підвищеної динамічності виробництва, можливого тимчасового безробіття, раптової зміни професії і місця роботи. У цих умовах для фахівця можуть виявитися недостатніми "чистий професіоналізм", висока кваліфікація і відмінна якість роботи, хоча їх цінність не знижується, а, навпаки, навіть підвищується. Таким чином «чисто професійні» якості - це підвищення своєї конкурентоспроможності на ринку праці через такі особистісні якості як цілеспрямованість, здатність до безперервного саморозвитку, стресостійкість, здатність до ризику тощо.

Список використаних джерел

1. Андреев В.И. Проблемы, базовые понятия и приоритетные стратегии педагогического мониторинга качества образования. *Персонал*. 1999. № 5 (53), № 4. С. 72-76.
2. Дарійчук Л. Система освіти в Україні: реформування чи оновлення? *Вища школа*. 2004. № 1. с. 29–40.
3. Іванишин В.В. Аграрна реформа: в науці, практиці і освіті. *Теоретичні та прикладні аспекти розвитку аграрного бізнесу* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, (м. Тернопіль, 28 жовт. 2015 р.). Тернопіль : Економічна думка, 2015. С. 121-123.
4. Іщенко, Т.Д., Хоменко, М.П., Ляска, О.П. Реформування освіти. Роздуми, підсумки та пропозиції. *Професійно-прикладні дидактики*. 2018. Випуск 4. С.44-51.
5. Радкевич О.Д., Алькема В.Г. Формування кадрового потенціалу вищого навчального закладу - основний чинник підвищення якості вищої освіти. *Персонал*. 1999. №5(53), № 4. С.84-86.
6. Прокопова О., Ляска О., Мудрик К. Особливості виховного процесу у вищих аграрних закладах Польщі. *Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти* : II Міжнародна науково-методична конференція 26–27 квітня 2018 року, м. Кам'янець-Подільський. 2018. С.85-87.
7. Prokopova O., Liaska O., Verkholtantseva V. *Peculiarities of the competitive specialists training in Agricultural Higher Education institutions: social and humanitarian dimensions*. In: Scientific achievements in enviromental and life science. Traicon SC. 2018. Pp 104-113.
8. Prokopova O., Hutsol T., Semenyshyn M. *Modern requirements for the vocational training of a future agriculture worker: competency-based approach*. In: Scientific achievements in enviromental and life science. Traicon SC. 2018, pp. 114-122.